

Raadsvoorstel

afdeling
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling

steller
J. Dijkman

gouda
23 augustus 2022

dossiernummer
6392

telefoon
0643385217

onderwerp
Cultuurnota "Gouda sterker met cultuur!" 2023 - 2027

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Het vaststellen van de Cultuurnota "Gouda sterker met cultuur!" 2023-2027, waarbij in het bijzonder het herbevestigen van de vier speerpunten, en daar uitvoering aan te geven door middel van 3 kernacties, te weten:
 - i. Het opzetten van een Innovatiefonds voor het brede culturele veld;
 - ii. Het versterken van het culturele netwerk;
 - iii. Het stimuleren van Fair Practice: eerlijk loon naar werk.
2. Het instemmen met het financieel kader, onder voorbehoud van de toekenning van de betreffende extra middelen zoals die op basis van het Bestuursakkoord 2022-2026 "Geef Gouda door!" worden voorgesteld bij de Programmabegroting 2023-2026;
3. Het onttrekken van € 50.000.- aan de bestemmingsreserve "cultuur- en erfgoedfonds" ten behoeve van het Innovatiefonds in 2023, onder voorbehoud van de eenmalige storting van € 300.000.- aan deze bestemmingsreserve, zoals die op basis van het Bestuursakkoord 2022-2026 "Geef Gouda door!" wordt voorgesteld bij de Programmabegroting 2023- 2026.

Toelichting

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en een divers aanbod van kunst en cultuur zijn hierbij de sleutel. Aldus het bestuursakkoord "Geef Gouda door!" 2022- 2026. Om te sturen op cultuur werkt de gemeente Gouda met meerjarige cultuurnota's. De huidige nota "Het cultureel vermogen van Gouda" loopt eind 2022 af. Om ook de komende jaren de uitdagingen op het gebied van kunst en cultuur op te kunnen pakken is de cultuurnota herijkt.

De speerpunten uit de vorige nota zijn nog steeds actueel. Het streven naar een groot en steeds breder bereik van cultuur is immers een blijvend belangrijk thema waar vooruitgang te boeken is. De culturele infrastructuur heeft door corona een flinke klap gehad en vraagt dus om aandacht. De rol die cultuur kan spelen om Gouda een aantrekkelijke en sociale stad te houden en te maken kan nog verder worden vormgegeven. De herijking richt zich dan ook met name op de acties voor de komende jaren.

In deze herijking, die in samenwerking met uw raad en het culturele veld heeft plaatsgevonden, worden de actuele culturele en maatschappelijke ontwikkelingen geadresseerd. Denk daarbij aan de invloed die

de coronapandemie heeft op de culturele sector, de ambities op het gebied van diversiteit en inclusie en de ambities van de gemeente Gouda om een aantrekkelijke en leefbare stad te zijn en te blijven voor haar inwoners en bezoekers.

Om de opgaven aan te pakken zijn in het Bestuursakkoord 2022-2026 substantieel extra middelen beschikbaar gesteld. Daarmee kan het cultuurbeleid worden geïntensiveerd en verbreed, met ook meer ruimte en kansen voor het deel van de culturele sector dat niet gesubsidieerd is.

Het belangrijkste nieuwe instrument dat de cultuurnota creëert is een cultureel Innovatiefonds. Daarmee kan het brede culturele veld projectgericht werken aan inhoudelijke vernieuwing, coronaherstel, het bereik van jeugd en culturele projecten in buurten en wijken. Er wordt daarnaast ingezet op versterking van het culturele netwerk zodat de culturele sector haar kennis, kunde en creativiteit optimaal kan benutten. Voor de door de gemeente gesubsidieerde instellingen hanteren we de Fair Practice code als uitgangspunt: eerlijk loon naar werk. Met de intensiveringen zal ook extra ambtelijke capaciteit worden ingezet om o.a. de sector te ondersteunen en bijvoorbeeld een inhaalslag te maken met kunst in de openbare ruimte.

De herijkte nota "Gouda sterker met cultuur!" 2023- 2027 ligt nu ter besluitvorming voor. Om de culturele organisaties in staat te stellen om vóór de (herziene) deadline van 1 november 2022 hun subsidieaanvraag voor de nieuwe periode (m.i.v. begrotingsjaar 2023) in te dienen is het van belang om de nota in september 2022 vast te stellen. Vanwege de vorming van het bestuursakkoord, en de effecten hiervan op de nota, is behandeling voor het zomerreces uitgesteld.

2 Argumenten

2.1 Met de cultuurnota wordt de ambitie uit het bestuursakkoord "Geef Gouda door!" concreet uitgewerkt

In het bestuursakkoord staat opgenomen dat kunst en cultuur een onmiskenbare schakel zijn voor een aantrekkelijke en leefbare stad. Er wordt ingezet op toegankelijkheid, een breed bereik en een divers aanbod van kunst en cultuur. Er wordt extra geïnvesteerd in het brede culturele veld via innovatieve projecten gericht op coronaherstel, jongeren en culturele projecten in buurten en wijken. De Fair Practice code wordt gehanteerd.

In de voorliggende nota worden al deze onderwerpen geadresseerd. Er zijn concrete speerpunten, opgaven, acties en budgetten geformuleerd, met een heldere rolverdeling tussen gemeente en culturele veld.

2.2 Met het opzetten van het Innovatiefonds wordt financiële ruimte gecreëerd voor ontwikkeling in het brede culturele veld.

Voortdurende ontwikkeling in het culturele veld is noodzakelijk om interessant te blijven voor publiek, het zetten van stappen om inclusiever te worden, het verrijken van aanbod voor jongeren of het opzetten van culturele projecten met een sociale impact in buurten en wijken.

Op dit moment is er in Gouda geen voorziening waar culturele organisaties of makers een beroep op kunnen doen voor financiële ondersteuning hierbij, anders dan het brede burgerinitiatievenfonds GoudApot. Het volledig uit eigen middelen financieren van vernieuwende activiteiten is voor partijen in de culturele sector vaak niet haalbaar. Dat is nog versterkt door de coronacrisis, waardoor de financiële draagkracht van de sector fors is teruggelopen.

Door het opzetten van het Innovatiefonds wordt er financiële ontwikkelruimte gecreëerd voor het brede culturele veld. Het fonds kan worden ingezet om projectgericht nieuw cultureel aanbod en initiatieven te ontwikkelen. Het wordt toegankelijk voor het brede culturele veld, van amateurvereniging tot individuele maker en professionele organisatie. De reikwijdte is dus nadrukkelijk breder dan het bestaande gesubsidieerde landschap of de zogenaamde C4.

2.3 Het versterken van het cultureel netwerk verbetert de kwaliteit van cultuur in Gouda

Kunst en cultuur komt tot bloei door elkaar te inspireren en door elkaar te helpen met de praktische kanten van de uitvoering. De afgelopen jaren hebben culturele organisaties echter maar weinig aandacht

kunnen schenken aan het onderlinge culturele netwerk en relevante relaties met andere organisaties. Men was vooral bezig met het overleven van de coronacrisis.

Door het culturele netwerk te versterken komt de in het Goudse culturele veld aanwezige kennis, ervaring en creativiteit weer optimaal tot zijn recht. Bij het ondersteunen trekken de gemeente, de Amateurlustmakelaar en de Stadsprogrammeur gezamenlijk op. De ondersteuning krijgt vorm door het scheppen van inzicht in het culturele veld (wie zijn er, wat doet men en waarin wil men zich ontwikkelen) en het, naar behoefte, organiseren van fysieke bijeenkomsten. De focus zal liggen op “samen aan de slag gaan”. Het gaat daarbij zowel om inhoudelijke ontwikkeling als om het aanpakken van gedeelde belangen zoals het verbreden van het publieksbereik.

2.4 Het stimuleren van Fair Practice is essentieel voor een gezonde culturele sector en het kunnen inzetten op de opgaven in deze cultuurnota.

De Nederlandse culturele sector kent sinds 2017 de Fair Practice code. Deze code gaat over eerlijke en duurzame arbeidsverhoudingen. Een belangrijk aspect daarin is eerlijk loon naar werken. In de culturele sector staat Fair Practice al langer onder druk. Dit is nog versterkt door de coronacrisis. Ook het feestjaar Gouda750 heeft veel extra inzet gevergd van de sector en medewerkers.

Culturele organisaties zijn zelf primair verantwoordelijk voor het hanteren van de code. De gemeente kan dit wel aanjagen en ondersteunen. De komende periode wordt dit ingevuld door het opnemen van Fair Practice in de prestatieafspraken met culturele subsidierelaties. Bij Museum Gouda en De Goudse Schouwburg is vanaf 2023 voorzien in een structurele financiële tegemoetkoming om Fair Practice mogelijk te maken en tegelijkertijd het ambitieniveau op peil te houden. Tot slot zal bij het Innovatiefonds Fair Practice als criterium worden gehanteerd.

2.5 De nota draagt bij aan inclusie en diversiteit

Het stimuleren van inclusie en diversiteit is een opgave die gemeentebreed wordt opgepakt. Ook in de cultuurnota is dit een van de opgaven. Het stimuleren van inclusie en diversiteit wordt op meerdere manieren aangepakt. Denk daarbij aan het uitbreiden van de formatie van de Stadsprogrammeur (voorheen Urban Curator). Daarmee wordt het mogelijk om (vaak tijdsintensieve) projecten op het gebied van inclusie en diversiteit op te blijven pakken. Via het Innovatiefonds komen projecten op dit vlak in aanmerking voor financiële ondersteuning.

Het stimuleren van inclusie en diversiteit wordt ook opgenomen als criterium in de prestatieafspraken met gesubsidieerde organisaties, evenals afspraken over Social Return on Investment (SROI). Via het te versterken cultureel netwerk worden kennis, ervaringen en praktische werkwijzen gedeeld. Het aanbod en gebruik van de Rotterdampas wordt gestimuleerd via prestatieafspraken met gesubsidieerde organisaties en via kennisdeling in het culturele netwerk.

De fysieke toegankelijkheid van gemeentelijke culturele gebouwen wordt de komende jaren geoptimaliseerd vanuit het project ‘Verbetering toegankelijkheid gemeentelijke gebouwen’. Er is budget vrij gemaakt in het Bestuursakkoord om komende tijd een aantal opgaven te kunnen oppakken in het gemeentelijk vastgoed, zoals het toegankelijker maken van Museum Gouda.

2.6 De cultuurnota draagt bij aan een aantrekkelijke stad door verbeteren van het collectiebeheer van Kunst in de Openbare Ruimte.

Een aantrekkelijke (binnen-)stad ligt niet alleen in culturele activiteiten, maar ook in de kwaliteit van de openbare ruimte die op veel plekken in Gouda wordt verrijkt door beeldende kunst.

Echter, in de afgelopen periode is een aantal kunstobjecten uit de gemeentelijke collectie beschadigd geraakt. De kosten voor het herstel van deze werken zijn hoog. Op dit moment ontbreken echter de randvoorwaarden om gedegen keuzes te maken ten aanzien van eventueel herstel van deze werken. En om ook op langere termijn het beheer goed in te richten. Door het uitvoeren van een nulmeting wordt de staat, de waarde en de betekenis van de gemeentelijke kunstcollectie in beeld gebracht. Op basis daarvan kan het beheer worden verbeterd en waar nodig en wenselijk, een start worden gemaakt met herstelwerkzaamheden. Daarbij is het relevant aan te tekenen dat niet alle kunstwerken in de openbare ruimte tot de gemeentelijke kunstcollectie behoren. De gemeente draagt dus niet alleen verantwoordelijkheid voor bekostiging van onderhoud en of herstel.

2.7 Met de onttrekking van € 50.000.- aan de reserve cultuur- en erfgoedfonds in 2023 wordt een robuust Innovatiefonds neergezet

In het bestuursakkoord staat opgenomen dat in 2023 eenmalig een storting van 300K in de bestemmingsreserve van het cultuur- en erfgoedfonds wordt gedaan voor het op te zetten Innovatiefonds.

Om, na de coronapandemie, een stevige impuls te geven aan het culturele veld is het streven om het financiële zwaartepunt van het fonds in de eerste drie jaar te laten vallen. Om dat mogelijk te maken wordt voorgesteld om in 2023 een bedrag van € 50.000.- aan dit fonds te onttrekken. In totaal komt het besteedbare bedrag van het Innovatiefonds in 2023 daarmee op € 300.000.-.

3 Kanttekeningen

3.1 Kanttekeningen

De beleidskeuzes in deze nota zijn gemaakt op basis van de situatie medio 2022. Zoals we de afgelopen jaren ook hebben gezien met de coronapandemie kunnen maatschappelijke ontwikkelingen een nadelig effect hebben op het realiseren van het geschetste toekomstbeeld, en nopen tot aanpassingen. Zo blijft de situatie rondom corona onzeker. Het mogelijk opnieuw van kracht worden van beperkende maatregelen kan een groot effect hebben op de culturele sector. Ook de ontwikkelingen rondom de inflatie, en specifiek de stijging van de energiekosten, baren zorgen. Tot slot laat het personeelstekort zich ook voelen in de culturele sector.

In hoofdstuk 9 van de cultuurnota is daarom een risicoparagraaf opgenomen met daarin ook beheersmaatregelen zoals het bijstellen van de prestatieafspraken met gesubsidieerde organisaties.

4 Juridische- / financiële gevolgen

4.1 Juridische gevolgen

De cultuurnota is het kader voor de structurele (meerjaren-) subsidies

In de cultuurnota wordt het inhoudelijke en financiële kader voor de komende jaren vastgesteld. Dit kader is de basis voor de subsidie- aanvragen van de gesubsidieerde organisaties. In de (meerjaren-) beschikkingen worden in ieder geval afspraken opgenomen over het bereik van de activiteiten en de programmering, Fair Practice en acties en rapportage op het gebied van inclusie en diversiteit. De Algemene Subsidieverordening van de gemeente Gouda biedt de juridische grondslag voor het verlenen van subsidies door het college van B&W.

De cultuurnota schept het kader voor het op te zetten Innovatiefonds

In de cultuurnota worden de contouren van het op te zetten Innovatiefonds geschetst. Na vaststelling van de nota door de raad zal een collegevoorstel voor de vormgeving van het Innovatiefonds, met de daarbij behorende criteria, worden voorbereid. De ervaringen uit de coronasteunregeling worden hierbij meegenomen. Streven is vaststelling in het college van B&W in het eerste kwartaal van 2023.

4.2 Financiële gevolgen

Om de ambities op kunst en cultuur waar te kunnen maken zijn er in het bestuursakkoord “Geef Gouda door!” 2022-2026 extra structurele en incidentele middelen opgenomen, die momenteel in de Programmabegroting 2023- 2026 worden verwerkt.

Jaar	2023	2024	2025	2026
Structureel	-635	-635	-635	-635
Incidenteel	-150	-150	-300	*

Daarnaast wordt in 2023 eenmalig een storting van 300K in de bestemmingsreserve van het cultuur- en erfgoedfonds voorgesteld voor het op te zetten Innovatiefonds. Met deze eenmalige injectie kunnen schommelingen in de budgetten door de deels incidentele begrotingsmiddelen worden opgevangen.

Deze financiële wijzigingen worden aan de raad voorgesteld in de Programmabegroting 2023-2026. Daarom is de verdeling van de extra middelen onder voorbehoud van goedkeuring van de betreffende

middelen in de Programmabegroting 2023-2026. Er is noodzaak om de raad vooruitlopend op de vaststelling van de begroting akkoord te vragen met de voorgenomen verdeling omdat op deze wijze tijdig het subsidietraject met de culturele organisaties kan worden doorlopen. De beschikkingen dienen in december gereed te zijn, dus na de vaststelling van de begroting. Hiermee hebben de culturele organisaties de nodige financiële zekerheid over het beschikbare budget voor 2023.

In hoofdstuk 8 van de cultuurnota is de inzet van de extra middelen nader uitgewerkt. Het wordt besteed aan de volgende zaken:

Culturele Basisinfrastructuur (C4)

Ook komende jaren blijven we werken met begrotingssubsidies aan culturele organisaties, in het bijzonder de 'C4' (De Goudse Schouwburg, Museum Gouda, Cultuurhuis de Garenspeerij en Bibliotheek Gouda). Deze organisaties vormen de culturele basisinfrastructuur. De betreffende subsidies worden in lijn met de huidige werkwijze toegekend via meerjarige beschikkingen.

Innovatiefonds

Het bestuursakkoord creëert extra financiële ruimte voor kunst en cultuur, ook breder dan het bestaande subsidielandschap. Die middelen worden de komende jaren onder andere projectmatig ingezet via een nieuw cultureel innovatiefonds. In de bestaande begroting staat structureel 55K geraamd op het budget "Cultuur- en erfgoedfonds". Dit budget is afgelopen jaren ingezet voor (de voorbereiding van) Gouda750. Komende tijd wordt dit in lijn met het bestuursakkoord ingezet voor het Innovatiefonds. Om hier goed vorm aan te kunnen geven wordt dit uit de extra middelen uit het bestuursakkoord structureel opgehoogd tot 100K. Daarnaast worden de incidentele middelen uit het bestuursakkoord voor het fonds ingezet.

Tot slot wordt er de komende jaren een forse extra financiële impuls aan dit fonds gegeven door middel van een eenmalige storting van 300 K in de bestemmingsreserve van het cultuur- en erfgoedfonds. Dit geeft de komende jaren een robuust fonds om de ambities op de speerpunten waar te kunnen maken.

Om, na de coronapandemie, een stevige impuls te geven aan het culturele veld is het streven om het financiële zwaartepunt van het fonds in de eerste drie jaar te laten vallen. In 2023 wordt een totaalbedrag van € 300.000.- voorgesteld. Dat is opgebouwd uit € 55.000.- bestaande middelen, € 195.000.- uit het bestuursakkoord (waarvan 45.000 structureel en 150.000 incidenteel) en inzet van € 50.000.- uit de bestemmingsreserve.

Fair Practice

Om De Goudse Schouwburg en Museum Gouda te ondersteunen bij Fair Practice en het continueren van huidige ambitieniveau worden beide subsidies in totaal (inclusief index) structureel verhoogd met 20%. Deze twee organisaties zijn van bijzonder belang voor ons vestigingsklimaat en externe bezoekersstromen.

Stadsprogrammeur

Het budget voor de formatie van de stadsprogrammeur (voorheen Urban Curator) wordt uitgebreid met € 18.000.- structureel. Hiermee kan een uitbreiding van 0,6 fte naar 0,8 fte worden gerealiseerd.

Kunst in de openbare ruimte

Het budget voor kunst in de openbare ruimte wordt structureel opgehoogd met € 17.000.-. Het structurele budget komt daarmee op € 40.000.- per jaar. Hiermee creëren we meer ruimte om toekomstig groot onderhoud (en waar budgettair mogelijk herstel) beter op te kunnen pakken. In 2023 en 2024 wordt het budget daarnaast incidenteel opgehoogd met € 27.000. Met deze middelen kunnen we in deze jaren een impuls geven aan het collectiebeheer, onder andere door een nulmeting en herstel van 1 of enkele werken.

Ambtelijke formatie

Om de gemeentelijke rol bij de ambities uit deze nota waar te kunnen maken is uitbreiding van de ambtelijke formatie noodzakelijk. Er wordt € 80.000.- structureel ingezet voor 1 fte op junior/medior-niveau.

Over de jaren heen ziet de inzet van de extra middelen er, in afgeronde bedragen, als volgt uit:

Onderwerp	Structureel/ Incidenteel/	2023	2024	2025	2026	2027
Innovatiefonds*	S	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
	I	150.000	150.000	300.000	-	-
Fair Practice- Museum Gouda	S	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Fair Practice- De Goudse Schouwburg	S	197.000	197.000	197.000	197.000	197.000
Uitbreiding Stadsprogrammeur	S	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Kunst in Openbare Ruimte	S	45.000	45.000	17.000	17.000	17.000
Ambtelijke formatie	S	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Nog te verdelen	S			28.000	28.000	28.000
Totaal	S	635.000	635.000	635.000	635.000	635.000
	I	150.000	150.000	300.000	0	0

*De bestemmingsreserve van 300K is niet in dit overzicht opgenomen. Hiervan wordt 50K in 2023 ingezet.

In hoofdstuk 8 van de nota staat een overzicht opgenomen waarin ook de middelen uit de bestaande begroting zijn verwerkt. Dat geeft een totaaloverzicht over de budgetten in de komende periode.

Vanaf 2025 is er een bedrag van € 28.000.- van de structurele beschikbare extra middelen nog niet ingezet. Te zijner tijd zal worden bepaald hoe dit het beste kan worden besteed.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

De nota stelt stevige ambities voor de komende jaren. Dit zal dus ook in de uitvoering van de nota om stevige inzet vragen. Om de gemeentelijke rol waar te kunnen maken is in de nota gekozen om gericht in te zetten op een aantal kernacties, die aansluiten op de vier inhoudelijke speerpunten uit de cultuurnota en het Bestuursakkoord. Zo wordt de gevraagde inzet zo efficiënt en overzichtelijk mogelijk ingericht. In hoofdstuk 10 van de nota is een fasering van de werkzaamheden aangebracht. Ook is voorzien in een noodzakelijke uitbreiding van ambtelijke capaciteit. Er is structureel 80K beschikbaar voor 1 extra fte op junior/medior- niveau.

De nota zorgt ook voor de noodzakelijke randvoorwaarden voor culturele organisaties. Denk hierbij aan de beschikbare middelen in het Innovatiefonds, de investering in Fair Practice bij Museum Gouda en de Goudse Schouwburg en de (continueren en) uitbreiding in capaciteit van de Stadsprogrammeur.

Het Bestuursakkoord bevat stevige ambities op het vlak van verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, waaronder de culturele gebouwen. Deze worden de komende jaren opgepakt. Hiervoor wordt een routekaart ontwikkeld die in de eerste helft van 2023 ter besluitvorming wordt aangeboden.

6 Communicatie / interactiviteit

De herijking van de cultuurnota heeft plaatsgevonden in samenwerking met vele culturele partners in Gouda. De gemeenteraad is eveneens in een vroeg stadium betrokken, door een raadsmemo in november 2021, waarin de uitgangspunten voor de nieuwe cultuurnota stonden verwoord, en een brede werksessie met raad en culturele organisaties in januari 2022.

De werksessie in januari gaf een algemeen beeld van hoe cultuur en de culturele sector er in Gouda voor staan. Op een aantal thema's zijn nog verdiepende gesprekken gehouden met de sector. De inzichten uit

de werksessie en de gesprekken zijn verwerkt in de nota. In augustus is een conceptversie van de nota voorgelegd aan de culturele organisaties met wie ook de verdiepende gesprekken zijn gehouden.

In juli 2022 is een enquête via de “Gouda denkt mee”- app uitgezet over het bezoeken van culturele activiteiten. Hiermee is ook input opgehaald bij Gouwenars om het cultuurbeleid te verbeteren.

Wanneer de nota door de raad wordt vastgesteld zal hier actief over worden gecommuniceerd via een persbericht- en gesprek en de sociale mediakanalen van de gemeente.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve